

เรียนรู้ญี่ปุ่นจากการ์ตูน (ญี่ปุ่น)

ตอนที่ 12 การมอบช็อกโกแลตในวันวาเลนไทน์

อำพัน เหล่าสุนทร
นักวิจัยอิสระ

สวัสดีที่ท่านผู้อ่าน เดือนกุมภาพันธ์สำหรับชาวไทย อาจจะได้เริ่มต้นกับโอลิมปิกฤดูหนาว 2022 ที่จัดขึ้นที่ปักกิ่งในระหว่างวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ถึง 20 กุมภาพันธ์ แต่สำหรับชาวญี่ปุ่นแล้วผมคิดว่าพวกเขาน่าจะตื่นเต้นพอสมควรเลยทีเดียว แม้จะเทียบกับโอลิมปิกฤดูร้อนไม่ได้ก็ตาม แต่ประเทศญี่ปุ่นก็เป็นเจ้าภาพโอลิมปิกฤดูหนาวหลายครั้ง เช่น นากาโนะโอลิมปิก ปี ค.ศ. 1998 จัดที่จังหวัดนากาโนะ และประเทศญี่ปุ่นความนิยมในนักกีฬาสเกตลีลา (Figure Skating ภาษาญี่ปุ่นทับศัพท์ว่า フィギュアスケート) ก็มีมาก โดยจะลืมนักกีฬาหนุ่มที่ชื่อ Yuzuru Hanyu 羽生 結弦 ไปไม่ได้เลย เพราะคุณยูซุรุเป็นผู้ที่คว้าเหรียญทองทั้งโอลิมปิกฤดูหนาว 2014 และ 2018 และเป็นตัวแทนประเทศเข้าแข่งขันโอลิมปิกฤดูหนาว 2022 ด้วย [1]

กระแสดิสโกลีลาที่มีมาต่อเนื่อง และต้องบอกเลยว่า คุณยูซุรุ เป็นหนึ่งในคนที่ทำให้กระแสนี้มีต่อเนื่องในประเทศญี่ปุ่นโดยเฉพาะสาว ๆ จึงทำให้มีอานิเษเรื่องหนึ่งคือ ยูริ!!! on ICE (หรือชื่อภาษาอังกฤษว่า Yuri!!! on ICE) ซึ่งเท่าที่ค้นหา อานิเษเรื่องนี้ไม่ได้สร้างมาจากมังงะ ฉายทางช่อง TV Asahi เดือนตุลาคมถึงธันวาคม ค.ศ. 2016 [3] ขอเพิ่มข้อมูลนิดหนึ่งว่ามีการแข่งขัน NHK Trophy ในวันที่ 25 ถึง 27 พฤศจิกายน ปี ค.ศ. 2016 พอดีผมเลยคิดว่าทางคนสร้างเลยนำมาฉายในช่วงนี้พอดี [4]

เรื่อง ยูริ!!! on ICE เป็นเรื่องของนักกีฬาสเกตลีลาที่ชื่อ คาซึกิ ยูริ (勝生 勇利) อายุ 23 ปีที่คิดว่าจะเป็นนักกีฬาต่อหรืออำนวยการดี ยูริเลยเก็บตัวอยู่บ้านแต่ Victor Nikiforov แชมป์โลก 5 สมัยก็ปรากฏตัวขึ้นแล้วเสนอตัวเป็นโค้ชให้กับยูริ เรื่องราวของนักกีฬาหนุ่มกับโค้ชจะเป็นอย่างไร ติดตามได้ใน Yuri!!! on ICE ในเรื่องนี้มีตัวละครชาวไทยที่ชื่อพิชิต จุฬานนท์ ด้วย เขาใฝ่ฝันอยากเป็นนักสเกตลีลาทีมชาติไทยแต่ย้ายมาญี่ปุ่น [5]

การมอบช็อกโกแลตในวันวาเลนไทน์

กุมภาพันธ์ คือ เดือนที่มีวันแห่งความรัก “วันวาเลนไทน์” ซึ่งภาษาญี่ปุ่นทับศัพท์ว่า バレンタインデー สำหรับประเทศไทย เราก็คงมีร้านขายดอกกุหลาบ สติกเกอร์รูปหัวใจ แต่สำหรับประเทศญี่ปุ่นแล้วห้างร้านต่าง ๆ จะจัดโปรโมชั่นเพื่อขายช็อกโกแลตกัน ตัวอย่างเช่น ห้างสรรพสินค้า Takashimaya (ผู้อ่านบางท่านอาจจะคุ้นเคยเพราะห้างนี้มาเปิดตรง ICON SIAM) จัด Takashi Valentine's Day 2022 ทางออนไลน์ มีสินค้าที่มีส่วนประกอบของช็อกโกแลตให้เลือกซื้อหลากหลาย ผมได้ไปศึกษาจากเว็บไซต์ [6] ซึ่งได้ให้ความรู้เกี่ยวกับวันวาเลนไทน์ และวัฒนธรรมที่ผู้หญิงให้ช็อกโกแลตไว้ว่า ร้านขนม Morozoff (เป็นร้านขนมที่มีสาขาใหญ่ที่จังหวัดเฮียวโกะ โกเบ) ในปี ค.ศ. 1935 ได้ออกโฆษณาเกี่ยวกับวันวาเลนไทน์เป็นครั้งแรกของญี่ปุ่น ต่อมาร้าน Mary Chocolate (ร้านเปิดที่เขตชิบูยา) ได้ออกแคมเปญ “มอบช็อกโกแลตเป็นของขวัญวันวาเลนไทน์” ในปี ค.ศ. 1958 หลังจากนั้นก็มีโฆษณานี้เกี่ยวกับวาเลนไทน์ออกมา จนกลายเป็นประเพณีการมอบช็อกโกแลตอย่างในปัจจุบัน (แต่อย่างไรก็ตามแนวความคิดเรื่องการมอบช็อกโกแลตในประเทศญี่ปุ่นก็มีหลายความเชื่อนะครับ)

นานา นารี ภาษาญี่ปุ่น

วันวาเลนไทน์ในญี่ปุ่นกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันของคนญี่ปุ่นไปแล้ว ซึ่งเราจะเห็นได้จากฉากต่าง ๆ ทั้งในการ์ตูน ละคร ภาพยนตร์ญี่ปุ่น ในตอนนั้นผมจะยกฉากในการ์ตูนมาอธิบายให้ท่านผู้อ่านกันครับ จากที่เคยเล่าว่าประเพณีที่ผู้หญิงจะมอบช็อกโกแลตให้ผู้ชายในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ และแน่นอนที่ว่าต้องมีวันที่ฝ่ายชายให้การตอบแทนของตอบแทนที่เรียกว่าวันไวท์เดย์ (White Day) คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการให้ช็อกโกแลตในวันวาเลนไทน์ที่น่ารู้คือประเภทช็อกโกแลตที่ให้กัน โดยคำว่าช็อกโกแลตที่มอบกันในวันวาเลนไทน์คือ คำว่า バレンタインチョコ สมัยผมเรียนอยู่ที่ญี่ปุ่นเมื่อ 10 กว่าปีก่อนจะได้ยินแค่คำว่า 本命チョコ และ 義理チョコ แต่ช่วงหลัง ๆ จะได้ยินเพิ่มมา เช่น 友チョコ、家族チョコ、自分チョコ

คำศัพท์แรกเลย คือ คำว่า ช็อกโกแลต เขียนทับศัพท์ด้วยคาตากานะว่า チョコレート แต่มักจะย่อเหลือว่า チョโก ต่อไปขออธิบายคำว่า 本命チョコ โดยคำว่า 本命 (Honmei) มีความหมายจากพจนานุกรม ญี่ปุ่น-ไทย (รวมคำศัพท์มากที่สุดกว่า 40000 คำ) ให้ไว้ว่า 1.ตัวเก่ง 2.ปีนักษัตรที่เกิด ซึ่งดูไม่ค่อยสอดคล้องเท่าไร ผมเลยขออธิบายแบบนี้ว่า คำว่า Honmei มีความหมายถึง สิ่งที่เราอยากได้ที่สุดในบรรดาสิ่งของเดียวกัน เช่น ในบรรดาคนที่เราชอบ เราก็อยากได้คนนั้นมากที่สุดจึงใช้คำว่า 本命チョコ ส่วนคำว่า 義理チョコ หากแยกมาดูความหมายของคำว่า 義理 (Giri) แปลตามพจนานุกรม ญี่ปุ่น-ไทย (รวมคำศัพท์มากที่สุดกว่า 40000 คำ) มีความหมายดังนี้ 1.หน้าที่ 2.สิ่งที่ถูกต้อง 3.ความสัมพันธ์ที่ไม่ใช่ทางสายเลือด แต่ 義理 จริง ๆ แล้วมีความหมายรวมถึง การทำอะไรสักอย่างที่ถ้าไม่ได้ทำจะเป็นปัญหาเรื่องความสัมพันธ์กับ

ผู้อื่น เพราะฉะนั้น 義理チョコ มักจะเกิดในที่ทำงาน คือ การให้ช็อกโกแลตกับเพื่อนร่วมงาน ไม่นับความสัมพันธ์จะไม่ค่อยดี ส่วนพวก 友チョコ โทโมะชิโอกโกะ 家族チョコ คาโตะชิโอกโกะ 自分チョコ จิบุชิโอกโกะนั้น มีความหมายดังนี้ คือ ช็อกโกแลตให้เพื่อน ช็อกโกแลตให้ครอบครัว ช็อกโกแลตให้ตัวเอง ตามลำดับ เนื่องจากช่วงหลังการรับประทานช็อกโกแลตในวันวาเลนไทน์ก้าวข้ามไปมากกว่าคำว่าความรักของคนสองคนแล้ว เลยมี 友チョコ 家族チョコ 自分チョコ เกิดขึ้นโดยเฉพาะ 自分チョコ ที่ซื้อช็อกโกแลตราคาสูงให้ตัวเอง จากข้อมูลในเว็บ PR Times [7] แสดงผลสำรวจว่างบในการซื้อ 自分チョコ สูงกว่า 本命チョコ ในกลุ่มของพนักงานเงินเดือนเลยทีเดียว แต่อย่างไรก็ตามผู้ชายที่ได้รับ 義理チョコ ในสถานที่ทำงานก็ไม่ค่อยดีใจเท่าไร เพราะต้องคืนในไวท์เดย์อีกซึ่งสร้างภาระ

ผมขอยกตัวอย่างของการ์ตูนที่มีฉากเกี่ยวกับวันวาเลนไทน์เป็นการปิดท้ายตอน ตัวอย่างแรกคือการ์ตูนเรื่อง ไซคินหนุ่มพลังจิตอลเวง ซีซั่น 1 ตอน 8 ชื่อ チョコレートのψ典 ซึ่งโทริซึกะพูดกับไซคินว่า ตื่นเต้นจัง ไม่รู้ว่าจะมีช็อกโกแลตอยู่ได้โตะเรียน หรือในกล่องวางรองเท้าหรือเปล่านั้นแสดงให้เห็นถึงตัวอย่างของวิธีการมอบช็อกโกแลตในวันวาเลนไทน์ ส่วนอีกเรื่องคือ Assassination Classroom ซีซั่น 2 ตอน 20 เป็นการมอบช็อกโกแลตในรูปแบบต่าง ๆ ตามสไตล์ของนักเรียนในห้องเรียนนรกฆ่า โดยคาบายาโนะมอบช็อกโกแลตกับตัวเองของเราคือ นากิสะ สามารถติดตามชมอานิเมะสองเรื่องได้ใน Netflix

ข้อมูลอ้างอิง

- [1] NHK NEWSWEB (2021) <https://www3.nhk.or.jp/news/html/20211226/k10013405311000.html>
- [2] The SANKEI NEWS (2021) <https://www.sankei.com/article/20211202-X5QFQTRR35OXTDFOHL5KXOHHUI/>
- [3] Hasetu Townspeople / Yuri!!! on ICE PROJECT (2016) <https://yurionice.com/>
- [4] Japan Skating Federation (2016) <http://nhk-trophy2018.jp/2016/>
- [5] Wikipedia (2022) https://th.wikipedia.org/wiki/ยูริ!!!_on_ICE
- [6] Takashimaya online store (2022) <https://www.takashimaya.co.jp/shopping/gift/valentinesday/>
- [7] PR TIMES(2020) <https://prtimes.jp/main/html/rd/p/000000071.000036691.html>